

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ของการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนตามโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย ซึ่งได้แก่ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบของผู้ประกอบการ การให้บริการสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ และผลที่ได้รับจากโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานฯ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในอุทยานฯ โดยทำการสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตเข้าประกอบกิจการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย ณ บริเวณผาดำ 15 ราย และบริเวณน้ำตกแม่สา 5 ราย ทั้งหมดรวมจำนวน 20 ราย เจ้าหน้าที่ของสำนักงานอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน จำนวน 8 ราย และเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน จำนวน 5 ราย โดยผลการศึกษาที่ได้สามารถสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตเข้าประกอบกิจการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ณ บริเวณผาดำ และบริเวณน้ำตกแม่สา ทั้งหมด 74 ราย เป็นเพศชาย ร้อยละ 10.8 เพศหญิง ร้อยละ 89.2 โดยเฉลี่ยผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุประมาณ 44.24 ปี ร้อยละ 51.4 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 24.3 มีอายุระหว่าง 25 - 40 ปี และอายุมากกว่า 51 ปี มีจำนวนเท่ากัน และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษา จำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 32.4 ระดับอนุปริญญา ร้อยละ 16.2 ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา ร้อยละ 13.5 และระดับปริญญาตรี ร้อยละ 5.4 นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่ชายของที่ระลึกมากที่สุด คือ ร้อยละ 51.4 รองลงมา จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 32.4 จำหน่ายอาหาร ร้อยละ 10.8 และเครื่องดื่ม ร้อยละ 5.4 ซึ่งร้อยละ 37.8 ได้ดำเนินกิจการมานานกว่า 21 ปี ร้อยละ 32.4 ดำเนินกิจการมานานกว่า 11 ปี แต่ไม่ถึง 20 ปี และร้อยละ 29.7 ดำเนินกิจการยังไม่ถึง 10 ปี

ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้จากการดำเนินกิจการ โดยเฉลี่ย 8,933.34 บาทต่อเดือน คือ ร้อยละ 40.5 มีรายได้ระหว่าง 4,001 - 10,000 บาท ร้อยละ 32.4 มีรายได้ระหว่าง 2,001 - 4,000 บาท และร้อยละ 16.2 มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท ส่วนรายได้รวมในครอบครัวของผู้ประกอบการ โดยเฉลี่ยประมาณ 13,196.97 บาทต่อเดือน คือ ร้อยละ 35.1 มากกว่า 10,001 บาท ร้อยละ 29.7 มีรายได้ระหว่าง 3,000 - 6,000 บาท และร้อยละ 24.3 มีรายได้ระหว่าง 6,001 - 10,000 บาท ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตเข้าประกอบกิจการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย จำนวน 74 ราย พบว่า มีผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการสินเชื่อฯ จำนวน 20 ราย จึงทำการสัมภาษณ์ในด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการเฉพาะกลุ่มผู้ที่เข้าร่วมโครงการเท่านั้น ผลการศึกษารูปได้ดังต่อไปนี้

5.1.2 ผลสัมฤทธิ์ของการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนตามโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย จังหวัดเชียงใหม่

การดำเนินโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง แม้ว่าโครงการดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบมาก และผู้ประกอบการเห็นว่าเงื่อนไขหรือคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติเป็นคุณสมบัติที่มีความเหมาะสมก็ตาม แต่การให้บริการทางด้านสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการของเจ้าหน้าที่ธนาคารจัดอยู่ในเกณฑ์ที่ดีในระดับปานกลางเท่านั้น

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการเห็นว่าการดำเนินโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุยดังกล่าว มีผลต่อเศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อมของชุมชนในอุทยานฯ ระดับปานกลางเช่นกัน โดยในด้านเศรษฐกิจ โครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย ทำให้ผู้ประกอบการมีเงินหมุนเวียนในการประกอบอาชีพและทำให้ผู้ประกอบการมีเงินไปชำระเงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่นได้ แต่ไม่ได้ทำให้ผู้ประกอบการปลอดจากภาระหนี้สินทั้งหมด เพราะเงินกู้ที่ได้มามีจำนวนน้อยกว่าที่ผู้ประกอบการมีความต้องการ และในด้านสภาพแวดล้อมและสังคม โครงการสินเชื่อ ฯ มีส่วนทำให้รายในชุมชนไม่ออกไปทำงานต่างถิ่น ทำให้เกิดการอนุรักษ์และดูแลสิ่งแวดล้อมมากขึ้น แต่ก็เป็นเพียงเพื่อรักษาสีทิวได้รับอนุญาตประกอบกิจการในอุทยานเท่านั้น

5.1.3 ปัญหาและอุปสรรคของการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ประกอบการบางรายไม่เข้าร่วมประชุมและรับฟังแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. ปัญหาความล่าช้าในการออกใบอนุญาตให้ใช้พื้นที่สาธารณะในอุทยานแห่งชาติ ทำให้การขอกู้ล่าช้าออกไป
3. ปัญหาการชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 3 ปี ไม่ควรเก็บค่าธรรมเนียมในครั้งเดียว
4. เจ้าหน้าที่ธนาคารไม่ทราบถึงปริมาณการค้าขายของผู้ประกอบการในแต่ละเดือน ทำให้ไม่สามารถประเมินศักยภาพของผู้ประกอบการที่จะขอกู้ได้อย่างแท้จริง
5. ปัญหาเรื่องระยะเวลาทาง ที่ตั้งของธนาคารมีระยะทางที่ไกลกับอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย จึงทำให้ไม่สามารถที่จะให้คำปรึกษาได้สม่ำเสมอ
6. ปัญหาการอนุมัติวงเงินจะได้น้อยกว่าความต้องการ จึงทำให้ผู้ประกอบการอาจจะต้องพึ่งพินิจเงินกู้ในระบบในส่วนที่ขาดเพื่อให้กิจการดำเนินต่อไปได้
7. กำหนดการชำระเงินกู้คืนจะต้องชำระเงินทุกเดือน ผู้ประกอบการเห็นว่าไม่สอดคล้องกับฤดูกาลท่องเที่ยวที่ผู้ประกอบการมีรายได้ในแต่ละเดือนไม่เท่ากัน ก็เป็นอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ไม่มีเงินเพียงพอที่จะมาชำระคืนได้ในจำนวนเท่ากันทุกเดือน

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องประสิทธิผลของการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย บริเวณผาดำและบริเวณน้ำตกแม่สา โดยในการแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุนสำหรับผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติหรือโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติ คือ การแปลงสิทธิในการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต ได้แก่ การจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม ของที่ระลึก การจัดทำที่พักอาศัย การบริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว และกิจการอื่นที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการข้างต้น สามารถเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์ที่ตนเองมีอยู่ให้เป็นทุน หรือเป็นหลักประกันเงินกู้แก่ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการมีเงินทุนใช้ในการประกอบกิจการ มีรายได้ที่มั่นคง และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนตามโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย ประกอบด้วย การศึกษาใน 3 องค์ประกอบ คือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบของผู้ประกอบการ การให้บริการสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ และ ผลที่ได้รับจากโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานฯ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าผู้ประกอบการมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบระดับมาก กล่าวคือ ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นด้วยกับรายละเอียดของโครงการ คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ ตลอดจนการคัดเลือกผู้ประกอบการที่จะเข้าร่วมโครงการมีความเหมาะสม ในขณะที่เงื่อนไขของการบริการสินเชื่อมีความเหมาะสม เว้นแต่การขอใบอนุญาตประกอบกิจการในอุทยานฯ ที่ผู้ประกอบการต้องการให้รวดเร็วขึ้น

องค์ประกอบด้านการบริการสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าประสิทธิผลของการบริการดี แต่ยังคงมีการปรับปรุงบางด้าน กล่าวคือ ทางธนาคารมีการบริการให้คำแนะนำขั้นตอนการอนุมัติต่าง ๆ ในระดับที่ดี แต่ยังคงมีการปรับปรุงบริการบางอย่างให้ดีขึ้น เช่น การเร่งรัดขั้นตอนการอนุมัติสินเชื่อ เนื่องจากธนาคารเป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญต่อกระบวนการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน โดยดูได้จากการศึกษาของชัยวัฒน์ เหลืองเมฆา (2545) ที่ทำการศึกษาปัญหาการแปลงสินทรัพย์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินให้เป็นทุน โดยสรุปว่ากลไกสำคัญที่มีผลต่อกระบวนการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน คือ สถาบันการเงินที่จะต้องทำหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนในฐานะเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญ หากสถาบันการเงินมุ่งแต่ผลประโยชน์ขององค์กรมากเกินไป สถาบันการเงินจะไม่มีประโยชน์ใด ๆ ต่อระบบเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการในการกู้ยืมเงินของเกษตรกรเป็น แนวทางช่วยเหลือต่อระบบเศรษฐกิจประการหนึ่ง โดยเป็นการป้องกันมิให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ในภาคเกษตรกรรม นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาปัญหาการแปลงสินทรัพย์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินให้เป็นทุน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาหลักๆ 2 ประการ คือ ปัญหาการประเมินราคาที่ดิน และปัญหาการบังคับชำระหนี้

ส่วนของผลที่ได้รับจากโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานฯ ผู้ประกอบการมีความเห็นว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่ดี กล่าวคือ ผู้ประกอบการเห็นว่าเงินกู้ที่ได้รับจากการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนตามโครงการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุยได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ ทำให้ผู้ประกอบการมีเงินทุนเวียนในการประกอบอาชีพเพิ่มรายได้ และลดหนี้ในระบบ แต่ผลที่เกิดขึ้นดังกล่าวมีประโยชน์ในระดับปานกลางเท่านั้น เนื่องจากเงินกู้ที่ได้รับจากการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนตามโครงการสินเชื่อฯ มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ จึงเพียงแต่ช่วยแบ่งเบาภาระเท่านั้น ไม่สามารถลดภาระทั้งหมดได้ ซึ่งสอดคล้อง

กับผลการศึกษาของพีรศักดิ์ อมตอาชาชัย (2548) ที่ทำการศึกษาเรื่องการแปลงสินทรัพย์ที่ดินให้เป็นทุนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดลำพูน พบว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ โดยจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนเงินที่เกษตรกรต้องการกู้ แต่สำหรับผลกระทบจากโครงการ ทำให้เกษตรกรมีการพัฒนาอาชีพ รายได้ คุณภาพชีวิต และมีความมั่นคงของครอบครัวในระดับมาก ซึ่งตรงกับผลการศึกษาในครั้งนี และผลการศึกษาทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อมของชุมชนก็เช่นกันที่พบว่าโครงการสินเชื๋อ ทำให้เกิดการอนุรักษ์และดูแลสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และส่งผลต่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพีรศักดิ์ อมตอาชาชัย (2548) ที่ว่าเกษตรกรรู้สึกหวงแหนสิทธิในการครอบครองที่ดินในระดับมาก ส่วนสาเหตุที่ทำให้การอนุรักษ์และดูแลสิ่งแวดล้อมหรือความรู้สึกหวงแหนในที่ดินแตกต่าง ส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้ประกอบการในอุทยานฯ เพียงแต่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ ไม่ได้หมายถึงการครอบครองสิทธิในที่ดินเขตอุทยานฯ และหากผู้ประกอบการค้างชำระเงินกู้ตามโครงการสินเชื๋อ 2 งวด ก็จะถูกยึดสิทธิในการประกอบกิจการ ผลการศึกษาในครั้งนีจึงปรากฏว่าผู้ประกอบการไม่ค่อยรู้สึกหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติ แต่จะรู้สึกหวงแหนสิทธิที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการในอุทยานมากกว่า

อย่างไรก็ตาม การแปลงสินทรัพย์เป็นทุนก็ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินสูงสุด เนื่องจากการผลิตในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบจากการผลิตแบบดั้งเดิมมาเป็นการผลิตเพื่อขาย ทำให้ต้องพึ่งเงินทุนจากภายนอก เพื่อนำมาใช้ในการผลิตให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด ส่งผลให้เกิดการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนทั้งในและนอกระบบ ประกอบกับระบบการกู้ยืมและดอกเบี้ยที่ไม่เป็นธรรม และผลผลิตที่ออกมาราคาตกต่ำจนไม่สามารถทำกำไรได้ แม้ว่าภาครัฐจะเข้ามาช่วยเหลือ ปลดหนี้สินหรือทำการปฏิรูปที่ดิน ก็ไม่ได้ทำให้เกษตรกรหลุดพ้นจากความยากจนได้ (วารินทร์ วงศ์หาญเชาว์ และคณะ, 2544) ซึ่งสาเหตุของความยากจนประการหนึ่งก็คือ การผลิตเพื่อการค้าซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลงมาก และทำให้ผู้ผลิตห่างไกลจากการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ

ปัญหาของการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนตามโครงการสินเชื๋อเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย ที่สำคัญคือ ทางอุทยานฯ มีความล่าช้าในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการในอุทยานฯ และทางธนาคารมีการประเมินมูลค่าของใบอนุญาตประกอบกิจการต่ำ ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของพีรศักดิ์ อมตอาชาชัย (2548) ในเรื่องของขั้นตอนการต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการมีความล่าช้า การตรวจคุณสมบัติของเกษตรกรโดยเฉพาะเกี่ยวกับหลักฐานในการถือครองที่ดิน และการอนุมัติเงินกู้ รวมถึงวงเงินที่ทั้งสองโครงการอนุมัติก็มีจำนวนน้อยกว่าที่

เกษตรกรและผู้ประกอบการต้องการ และปัญหาเหล่านี้ก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้โครงการสินเชืเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย มีผู้เข้าร่วมโครงการน้อย อีกทั้งบางรายไม่ยอมเสียเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ เพราะล่าช้าเกินไป

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า โครงการสินเชืเพื่อผู้ประกอบการในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย เป็นโครงการที่ดี มีเป้าหมายให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ แล้วนำเงินทุนที่ได้ไปสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างผู้ประกอบการใหม่ ยังผลให้เกิดความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของประเทศ แต่โครงการจะมีประสิทธิผลในระดับใดขึ้นอยู่กับกระบวนการประสานความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ประกอบกับพฤติกรรมของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการว่าจะมีวินัยในการชำระคืนเงินกู้ตรงเวลาที่กำหนดมากน้อยแค่ไหน ทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะทำให้โครงการประสบผลสำเร็จและเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ด้านอุทยานแห่งชาติ

1. ควรมอบหมายงานให้กับเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องมีการประสานงานกับสถาบันการเงินที่ให้บริการ และผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
2. ควรมีการกำหนดสัดส่วนของผู้ประกอบการรายเดิม และผู้ประกอบการรายใหม่ ในแต่ละอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการแข่งขัน การปรับปรุงการบริการให้ดีขึ้น โดยเน้นคัดเลือกบุคคลที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่ก่อน
3. ด้านการออกใบอนุญาตฯ ควรมีการกำหนดขั้นตอนการออกใบอนุญาต และระยะเวลาที่ใช้ให้มีความชัดเจน กระชับ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งสามารถนำเอาเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์มาใช้รวบรวมข้อมูล และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างอุทยานต่าง ๆ กับส่วนกลาง
4. การประเมินมูลค่าใบอนุญาต ควรมีเกณฑ์การประเมินการจ่ายค่าธรรมเนียมที่เป็นมาตรฐานและจัดให้มีผู้ประกอบการมีทางเลือกในการจ่ายค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นรายปี รายครึ่งปี หรือชำระครั้งเดียว เป็นต้น

5.3.2 ด้านสถาบันการเงิน

1. ควรมีการกำหนดตารางเวลาทำงานและตารางนัดหมายการเข้าร่วมประชุม เพื่อวางแผนดำเนินงานร่วมกัน เจ้าหน้าที่อุทยานในทุก ๆ เดือน
2. เจ้าหน้าที่ธนาคารควรร่วมประชุมชี้แจงโครงการฯ แก่ผู้ประกอบการทุกครั้งที่มีการนัดหมายอย่างเป็นทางการ หรือการประชุมที่ทางอุทยานเป็นเจ้าภาพ ทั้งการประชุมวางแผนการบริการด้านสินเชื่อ และการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ของผู้ประกอบการ
3. ธนาคารควรให้ผู้ประกอบการสามารถเลือกวิธีการชำระคืนสินเชื่อเป็นรายเดือน ราย 3 เดือน หรือรายปีได้
4. ธนาคารควรพิจารณาถึงเงื่อนไข การค้ำประกันตนเองในหมู่ผู้ประกอบการเป็นวิธีหนึ่งในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้

5.3.3 ด้านผู้ประกอบการ

1. ผู้ประกอบการควรมีการปรับปรุงกิจการของตนให้ดีขึ้นทั้งทางด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการบริการ เพื่อจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้แก่ตน
2. ผู้ประกอบการต้องนำเงินกู้ที่ได้รับไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของเงินกู้ที่แท้จริง โดยให้ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการทำหน้าที่ช่วยตรวจสอบกลุ่มผู้กู้ด้วยกันเอง ซึ่งเป็นการช่วยเจ้าหน้าที่อีกทางหนึ่ง
3. ผู้ประกอบการควรให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่อุทยานฯ และเจ้าหน้าที่ธนาคารทั้งการเข้าร่วมประชุมวางแผน เข้าร่วมการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ และให้ความร่วมมือด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินผลโครงการ